

ФУНДАМЕНТАЛЬНЕ І ПРИКЛАДНЕ В НА УЦІ: АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

У даній статті досліджено особливості фундаментальних і прикладних наук та відповідних досліджень. На основі їх аксіологічного аналізу визначено та показано відмінність між ними у розрізі мотивації діяльності і цільових настанов. Проте, в контексті наукової раціональності, протиставлення, ізоляція цих двох типів наук (досліджень) є безпідставною.

Друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст. характеризується виникненням і загостренням усього комплексу глобальних проблем: економічних, політичних, енергетичних, транспортних, інформаційних тощо. Особливої ролі набули процеси створення технічних систем, процеси енерго- і масообміну та перетворення речовини. Їх вплив суспільство не може відкинути. Техногенний вплив на цивілізацію набуває критичної точки. Техносфера, яка розвивається за законами максимізації інформаційної та енергетичної насиченості на елементарний акт технічного прогресу, підсилює інтенсивність свого впливу на біосферу, яка є загальнопланетарним засобом життєзабезпечення. Наслідком цього є екологічна криза, яка охопила всі без виключення регіони світу. У свідомлення всього цього висуває на передній план проблеми ціннісного характеру.

Аксіологія сучасної науки привертає увагу широкого кола дослідників. Дослідження аксіологічної проблематики в сучасному науковому пізнанні представлені роботами вітчизняних науковців – О. Бандури, С. Кримського, В. Лук'яня, М. Марчука, М. Ожевана, М. Попова; в західній традиції – К. Апель, Е. Аггаці, А. Маслоу, Г. Парсонса, Н. Сторера, І. Пригожина, Е. Фрома, А. Швейцера та ін. Характерним для представлених у філософській літературі досліджень є охоплення спектра напрямів осмислення цінностей науки – починаючи від пошуків ідейних витоків категорії "цінність" в історії філософії, традиційного розгляду взаємозв'язку наукової істини і цінності і до осмислення ціннісного аспекту в межах постнекласичного типу наукової раціональності.

Однією із обставин, що актуалізують розробку аксіології науки, є необхідність осмислення процесу відходу від "жорстких" традицій гіпотетико-дедуктивної моделі: розгляду не стільки пізнавальної, скільки оціночної діяльності, який називають аксіологізацією науки, в тому числі в контексті інтеграції природничонаукового та соціогуманітарного знання.

Проте сьогодні досить часто одиницею дослідження стає не наука в цілому, а її складові: комплекси наукових дисциплін (наприклад, фізичних, біологічних, технічних тощо), а ще частіше окремі види самих наукових досліджень, які істотно відрізняються як за завданнями, які вони вирішують, так і за кінцевими продуктами своєї діяльності.

У даній роботі ми зосередимо увагу на вказану аксіологізацію науки в контексті аналізу взаємовідношення фундаментального та прикладного знання крізь призму мотивації діяльності. Висвітлення вищезгаданого питання і є метою нашої статті.

Наука не однорідна по своїй структурі, і як будь-яка складна система містить істотний ієрархічний компонент. Останнє особливо проявляється в тому, що наукові дослідження діляться на фундаментальні й прикладні.

Поділ науки й наукових досліджень на фундаментальні і прикладні має принциповий характер – він безпосередньо пов'язаний з розкриттям джерел і спрямованістю розвитку науки. Аналізу місця й ролі фундаментальних і прикладних досліджень у структурі наукового пізнання, особливостям їхньої взаємодії присвячений значний масив літератури [1; 2; 3; 4; 5; 6]. При характеристиці розходжень між ними, насамперед, звертають увагу на наявність зовнішніх їхніх проявів. Однією з підстав поділу наук на прикладні і фундаментальні бачать також у розходженні між університетським утворенням і вищим утворенням, що дається в інститутах спеціального технологічного профілю. Фундаментальні дослідження нерідко називаються пошуковими й відзначається, що в процесі цих досліджень відбувається не стільки застосування й модернізація усталених спеціалізованих методів, скільки розробка істотно нових.

Неабияку цікавість стосовно філософського осмислення феномену фундаментальних і прикладних досліджень та наук вітчизняна методологія науки почала проявляти з 70-х років минулого століття. Це відбувалося оскільки в ті десятиліття найвищого розквіту досягають природничі й технічні науки, які визначали сутність науково-технічної революції. То був час найбільш прискореного впровадження новітніх теоретичних знань безпосередньо у технологічні розробки. Саме тоді гостро постало питання про соціальну відповідальність вчених перед суспільством за негативні наслідки їх наукової діяльності. На розв'язання цієї проблеми існувало дві протилежні позиції. *Перша* стоїть на тому, що у науку не можна вносити ніякі етичні норми. Мета науки – пошук істини, а істина аморальною бути не може. Але способи застосування знань можуть бути різними, у тому числі і антигуманними. Їх потрібно забороняти. А науку ні зупинити, ні заборонити неможливо. Обмежувати можна лише практичні застосування. Тобто проводити відокремлення процесу наукового дослідження від його кінцевого результату.

Друга стоїть на ідеї про включення моральних принципів у зміст і цільову орієнтацію науки ще до проведення будь-яких досліджень. На перший погляд вказані точки зору взаємовиключають одна одну, але поряд з цим, щоб провести відповідний аналіз, слід перш за все відмовитися від використання узагальнюючого

поняття "наука" і розглянути її складну, внутрішню структуру, *щоб встановити напрями ціннісних орієнтацій* її складових, за якими реалізується вклад наукових досліджень в досягнення суспільно значимих цілей. Саме це, на нашу думку, змусило методологів науки і техніки звернути увагу на діалектичний характер взаємодії фундаментальних і прикладних наук, виявити зміст самих понять фундаментального й прикладного, розглянути критерії диференціації наукового знання на фундаментальне та прикладне.

У 80-ті роки інтерес до цієї проблематики падає, але на кінець десятиліття, вже у російській філософії науки, спостерігається новий сплеск досліджень стосовно класифікації наук і поділу наукових досліджень на фундаментальні і прикладні [3; 7]. Причому важливо відзначити, що в дискусії щодо відмінності між цими сферами наукового знання беруть активну участь провідні російські вчені-природознавці. Цьому, на наш погляд, є теж об'єктивне пояснення, яке зв'язане, перш за все, зі значним зростання наукоємних технологій. Це призвело, зокрема, до винайдення мікропроцесора, створення персональних комп'ютерів і комп'ютерних технологій, які визначають сучасний етап науково-технічного прогресу.

Проте в методології науки за три десятиліття не було вироблено спільних підходів до розуміння специфіки фундаментального й прикладного знання та принципів взаємозв'язку між фундаментальними і прикладними науками. Так, на думку Л.Г. Дротянко проблема класифікації наукового знання на фундаментальне та прикладне "не є однозначною, одномірною, лінійною" [8: 23]. Наукові дослідження, наука носять достатньо складний характер. Останнє обумовлено не тільки тим, що в дослідження безупинно втягуються різноманітні нові області буття й практичної діяльності людини, але й глибиною проникнення в структуру проведених досліджень і збагаченням наукового методу.

У загальному, на нашу думку, *фундаментальним* слід вважати таке, що може бути основою, підставою для більш конкретного знання, для менш загальної, прикладної *наукової дисципліни* чи для *практики*, по-іншому зорієнтованої *діяльності*.

Наука є фундаментальною, якщо вона постійно націлена на відкриття, які призводять до поповнення чи зміни знань про природу, до правильного розуміння оточуючого світу і нас самих. Фундаментальними прийнято називати дослідження, завдяки яким досягається така ціль, тобто збагачується обсяг знань про основні природні процеси, відкриваються властивості і закономірності, які раніше не були відомі і які у тій чи іншій мірі визначають картину світу. Характерними прикладами таких досліджень в історії науки були теоретичні роботи Дж. К. Максвелла з формулювання законів електромагнетизму; формулювання А. Ейнштейном спеціальної і загальної теорії відносності; дослідження М. Планком законів випромінювання абсолютно чорного тіла і виявлення квантового характеру передачі енергії; теоретичне обґрунтування П. Діраком існування античастинок тощо.

Дійсно, фундаментальні дослідження вносять істотний вклад у створення картини світу, яка з їх розвитком стає більш повною і цільною; кожен її штрих, який здобуто такими дослідженнями, стає органічною, невід'ємною і необхідною складовою цього цілого. У силу відповідної пізнавальної орієнтації, яка є характерною, притаманною фундаментальним наукам у створенні найбільш повної і цільної картини природи, із розвитком цих наук виявляється тісний зв'язок між ними, як окремими сторонами єдиного цілого, що являється одним із найважливіших результатів інтелектуального прогресу людства.

Фундаментальними знаннями нерідко і цілком справедливо вважають ту частину наукової інформації, яка крім того, що має відповідну пізнавальну орієнтацію, також володіє і певною окремішністю, стабільністю і стійкістю до змін парадигмального характеру. І, можливо, саме тому фундаментальну науку вчені часто називають "чистою". Походження терміна "чистий" трохи претензійно, практично тут маються на увазі наукові дослідження, що не залежать від практицизму й меркантильності. Безумовно, що під фундаментальними дослідженнями мають на увазі ту галузь у наукових дослідженнях, що безпосередньо не пов'язана із прямими запитамі виробництва й суспільної практики. Відповідно до цього ряд науковців вважає, що фундаментальні дослідження розвиваються, насамперед, у силу внутрішньої логіки розвитку науки [7: 114-115; 9: 79]. Так на думку В.В. Ржевського і В.М. Семенчева "Фундаментальні дослідження, які проводяться в рамках фундаментальних наук, називають "точками росту" організму науки. Руйнування цих точок росту до загибелі організму науки в цілому не призведе, але розвиток науки внаслідок цього врешті припиниться" [7: 114-115].

Можна привести принаймні три інтерпретації діяльності вчених у галузі фундаментальних наук. У *рамках першої інтерпретації* мотивація й цільові настанови вченого апелюють до його когнітивної цікавості відносно розкриття таємниць Природи. Якщо ж звернутися до соціального аспекту даної проблематики, то доречно згадати напівжартівливе визначення (досить розповсюджене в 60-ті роки минулого століття) Л. Арцимовича, одного з відомих радянських фізиків: "Наука – найкращий спосіб задоволення особистої цікавості за державний рахунок".

Друга інтерпретація діяльності вчених у галузі фундаментальних наук апелює до переконання цих учених у тому, що рано чи пізно фундаментальна наука знайде застосування на практиці. Як відомо, механіка Ньютона необхідна для машинобудування – від ткацьких верстатів до авіації, для виходу в космос і його використання в техніці для зв'язку.

Електродинаміка М. Фарадея і Дж. К. Максвелла стала основою електрифікації промисловості й призвела до створення радіозв'язку. Теорія атома – квантова механіка – дала змогу А. Ейнштейну передбачити існування індукованого (вимушеного) випромінювання. Максимально використавши це передбачення, Ч. Таунс, М.Г. Басов і О.М. Прохоров створили лазери з усіма їхніми застосуваннями в техніці, зв'язку, медицині тощо. Розвиток теорії атомного ядра, який було розпочато Е. Резерфордом, призвів до створення ядерної енергетики,

звільнення і використання ядерної енергії, прихованої в урані. На черзі використання енергії термоядерних реакцій злиття дейтерію й тритію, що забезпечить людство практично невичерпним джерелом енергії.

Наведені приклади свідчать про те, що в більшості випадків вчені-першовідкривачі не бачили віддалених наслідків своїх відкриттів. Іноді вони здогадувалися про ці наслідки: на запитання про значення відкритого ним явища електромагнітної індукції М. Фарадей відповідав питанням: "Чи можете Ви, дивлячись на новонароджену дитину, сказати, чого вона досягне у своєму житті?" А. Ейнштейн не підозрював, що будуть відкриті лазери. Е. Резерфорд, якому набридали прожектори, до кінця свого життя (1937 р.) заперечував можливість енергетичного використання ядерної фізики.

Однак не слід абсолютизувати тезу про те, що всяка фундаментальна наука (або теорія) приносить практичні результати. Характерним і показовим тут є приклад із загальною теорією відносності, тобто створеною в 1916 р. А. Ейнштейном геометричною теорією тяжіння. Ця теорія, як відомо, зробила суттєвий крок вперед щодо наших уявлень про сили природи, повністю роз'яснила сутність однієї із цих сил – сили тяжіння, звівши її до геометрії. Загальна теорія відносності стала тепер зразком для подальшого розвитку фундаментальної фізики. "Із цією теорією, – писав Я.Б. Зельдович, який багато зробив для її розвитку, – пов'язаний величезний прогрес в астрономії, і, зокрема, в космології – науці про Всесвіт як ціле. Разом з тим загальна теорія відносності не має практичних (енергетичних, або інформаційних, або медичних) застосувань. Виходить, не можна (та й не потрібно) говорити, що всяка вдала теорія обов'язково дає практичні плоди" [10: 45].

На відміну від першої, *третьою інтерпретацією* діяльності вчених у галузі фундаментальних наук апелює не стільки до їхньої когнітивної цікавості відносно розкриття таємниць Природи, скільки взагалі до їхніх духовних потреб, наприклад відносно знання й розуміння світобудови. Про це ж писав і Я.Б. Зельдович: "Фундаментальна наука потрібна й тому, що вона задовольняє духовні потреби людини" [10: 45].

Історія науки свідчить про те, що фундаментальні дослідження – це не лише дослідження теоретичного характеру: серед них можуть бути як теоретичні, так і експериментальні роботи. Більше того, сучасні фундаментальні дослідження все у більшій степені вимагають експериментального забезпечення, розвитку експериментальної бази. Приклад для вищесказаного має місце у фізиці елементарних частинок. Так, будівництво гігантського прискорювача, який дорого коштує, націлено не на безпосередні практичні потреби, а на відкриття нової елементарної частинки, що передбачається відповідною теорією, яка вдосконалила наукову картину світу. Проте, варто відмітити, що будівництво таких дорогих установок і експерименти на них можуть призводити (і дійсно призводять) до практично корисних результатів і інновацій. Не випадково ж у цьому плані відомий фізик-ядерник, академік Б. Понтекорво назвав свою статтю в одній із центральних газет "Навіщо нейтрино рязанському колгоспників".

Прикладними, на відміну від фундаментальних, називають дослідження, у завдання яких входить вивчення і відкриття способів та шляхів використання наукових ідей на практиці. Прикладні дослідження націлені не на отримання нового знання у вигляді, скажімо, нових природних закономірностей, не на відкриття нових природних об'єктів, а на використання вже отриманого знання при функціонуванні іншого, більш конкретного знання, або для практично-корисних потреб і вирішення практичних завдань. Тому серед дослідників у галузі прикладних наук домінують позанаукові інтереси: їх цілі й творча активність лежать у сфері техніки, промислового виробництва тощо – тобто у сферах, які не є аксіологічно самодостатніми (фундаментальна ж наука здатна продукувати і реалізовувати внутрішньонаукові цінності: об'єктивна істина, об'єктивне пояснення картини світу, а не ефективність, користь і успіх).

"У прикладній науці як самостійному структурному утворенні, – пише відомий російський методолог Б.І. Пружинін, – збільшення знання взагалі, тобто збільшення знання безвідносно до вирішення того або іншого практичного завдання, не береться до уваги чи сприймається як побічний результат власне прикладних досліджень" [11: 46-47]. Мотиваційну сторону творців прикладного знання він описує так: "Якщо отримане ним знання дане завдання вирішити не дозволяє, то всередині прикладної науки воно повинно оцінюватися як негативний дослідницький результат, що свідчить про те, що цілей своїх він, як учений-прикладник, не досяг. При цьому мотиваційна структура прикладної науки має наслідки епістемологічного характеру, що реалізуються усередині її пізнавальної діяльності. Ми фактично отримуємо тут інший тип інформації про світ, з іншими, відмінними від власне наукового знання, когнітивними параметрами. Навіть якщо це знання зовні збігається з науковим як таким". Тому що "у прикладному дослідженні завдання ставляться ззовні – клієнтом, замовником. І результат, в остаточному підсумку, оцінюється ним же. Причому не з погляду істинності. Замовника цікавить технологічно втілюване рішення, а не об'єктивне уявлення про світ" [11: 47].

З моменту появи прикладної науки того чи іншого профілю виникає як би гносеологічна різниця між нею і фундаментальною наукою. Свідомість людини, в принципі адекватно відображаючи світ, на кожному етапі відображення лише наближено вірно відображає цей світ, його закони і властивості; завжди – і в процесі пізнання і у його результатах – є елемент незавершеності, неповноти. Фундаментальні науки у процесі пізнання намагаються максимально глибоко осягнути природні явища, пізнати закони природи у найбільш чистому вигляді, незалежно від їх корисності чи шкідливості для людини. Прикладні науки спираючись на розкриті об'єктивні закони, на пізнані властивості і відношення явищ природи, разом з тим акцентують увагу на таких взаємодіях природних законів, при яких можливо отримати той чи інший практичний результат, виробничий ефект. Таким чином, у прикладних науках як би "незримо присутній" людський інтерес, підхід до явища з точки зору користі чи шкоди для людини. "Своє виправдання – пише Б.І. Пружинін – результат, що вимальовується, отримує за його здатністю до практичного втілення. Раціональне ж обґрунтування отриманого

ефекту на базі й у зв'язку із уже існуючою системою знання виявляється поза мотиваційною структурою прикладної науки, так що отримане знання як би вилучається з пізнавального процесу й продовжує своє існування у формах, що найчастіше просто виключають його подальшу участь у розвитку науки як цілісної системи раціонального знання. Саме так і губиться найважливіша ознака наукового знання – можливість його використання для виробництва нового знання, тобто для послідовного розширення області знаного" [11: 47-48]. Результати прикладних досліджень можуть виражатися у вигляді рецептів або інструкцій, які відносяться до конкретних, локальних ситуацій.

Таким чином, якщо фундаментальні дослідження живлять ідеями науку, то прикладні – виробництво, техніку і рухають вперед технічну думку суспільства. За рахунок фундаментальних досліджень наукова думка йде ніби вглиб, а за рахунок прикладних – вшир, освоюючи для людства одну область природи за іншою. Типовими прикладами відкриттів прикладного характеру є відкриття кисневої продувки сталі, радіолокації, електроварування, транзистора.

Відмітимо, що прикладні дослідження – це не лише сфера утилітарної практики, сфера діяльності галузевих інститутів (наприклад, у промисловості). Так, у математиці, як і в кожній розвиненій науковій дисципліні, має місце своєрідний "розподіл праці" – розрізнення "чистої" і прикладної математики. Перша з них орієнтована на побудову нових математичних теорій, як правило таких, що узагальнюють існуючі; друга ж галузь математики, так би мовити, "адаптує" абстрактні теорії до практичних задач, наприклад, у сфері математичного моделювання (тобто доводить чисто математичні абстракції "до числа", до можливості використання у вимірjuвальних процедурах).

У сучасних процесах розвитку науки відбувається постійне ускладнення наукових досліджень, і в загальному їхньому обсязі можливе у ряді випадків домінування прикладних досліджень.

Розвиток прикладних наук, звичайно ж, пов'язаний з розв'язанням практичних завдань та має на увазі досить конкретні потреби практики.

Разом з тим, варто підкреслити, що основне "призначення" прикладних досліджень, як і фундаментальних – саме дослідження, а не розробка тих або інших технічних систем або технологій. Результати прикладних наук випереджають собою розробку технічних пристроїв і технологій, але не навпаки. При прикладних наукових дослідженнях центр ваги лежить на понятті "наука", а не на понятті "додаток". Розходження між фундаментальними й прикладними дослідженнями лежать в особливостях вибору напрямків досліджень, вибору об'єктів дослідження, але методи й результати мають самостійну цінність. У фундаментальній науці вибір проблем визначається, насамперед, внутрішньою логікою її розвитку й технічних можливостей здійснення відповідних експериментів. У прикладних науках вибір проблем, вибір об'єктів дослідження безпосередньо пов'язаний із впливом запитів суспільства – технічних, економічних і соціальних завдань.

Звісно, ці розбіжності багато в чому відносні. Фундаментальні дослідження можуть стимулюватися й зовнішніми потребами, наприклад, пошуком нових джерел енергії. З іншого боку, такий яскравий приклад із прикладної фізики, як винахід транзистора, аж ніяк не був наслідком безпосередніх практичних запитів.

Слід сказати і про те, що співвідносна значимість фундаментальних і прикладних досліджень, яка розглядається при аналізі розвитку природничих наук можна екстраполювати (правда, з деякими уточненнями) і на науки соціогуманітарного профілю. Оскільки основи науки, методи досліджень достатньо єдині. І це відмічалось науковцями, які розглядали особливості наукового аналізу явищ дійсності, зокрема, М. Планком, К. Поппером, Х.-Г. Гадамером.

Наука як така орієнтується на гранично широкий практичний інтерес. Ця настанова дозволяє їй зберегти свою самостійність і сьогодні, зберегти себе як сферу виробництва об'єктивного й загальнозначущого знання в умовах, коли вона може успішно розвиватися лише в контексті, точніше навіть в єдності, з прикладним дослідженням. Але відмінність між ними існує. В усякому випадку помірна доля фундаментальних досліджень у прикладному інституті, так само як помірна доля прикладних досліджень в інституті, зайнятому фундаментальними дослідженнями, може бути досить корисною. І справді, кожний великий науково-дослідний інститут, як правило, проводить особливі види досліджень.

Звичайно, науково-пізнавальна діяльність, як і будь-яка колективна діяльність, яка має соціокультурну мотивацію, може розгортатися чи заради самої себе, тобто заради знання як самодостатньої загальнолюдської цінності, чи заради цілей, які лежать поза пізнанням [12: 136]. Від цього залежить і вибір підходів та критеріїв при класифікації наукового знання, а тому, мабуть, і неможливо якийсь критерій визнавати "істинним", а інші – "неістинними". Інша річ, що в кожній конкретній ситуації когнітивні аспекти розвитку науки можуть переплітатися з аксіологічними та прагматичними. Незважаючи на зорієнтованість фундаментальної науки на виявлення нових, ще незведених характеристик світу, а прикладної – на отримання безпосереднього практичного результату, все ж таки і в межах фундаментальної науки можна прийти до ефективних прагматичних розробок, а на ґрунті прикладної науки може сформуватися плацдарм для фундаментальних досліджень.

Отже, нами були розглянуті особливості фундаментальних і прикладних наук і відповідних досліджень. Було показано, що розрізняються вони насамперед мотивацією й цільовими настановами. Однак підкреслимо, що не треба абсолютизувати ці аксіологічні розходження. Ці два типи наук (як, втім, і дослідження в їхніх рамках) не ізольовані одне від іншого, і тому неприпустимо їхнє протиставлення, у тому числі в контексті наукової раціональності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Алферов Ж.И. Физика и жизнь. – Спб.: Наука, 2000. – 255 с.
2. Агацци Э. Моральное измерение науки и техники. – М.: МФФ, 1998. – 344 с.
3. Диалектика фундаментального и прикладного / Ю.А. Овчинников, К.В. Фролов, Р.Г. Яновский. – М.: Наука, 1989. – 335 с.
4. Дротянко Л.Г. Фундаментальне та прикладне знання як соціокультурна та праксеологічна проблема / Центр гуманітарної освіти НАН України; Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. В. Винниченка. – К.: Четверта хвиля, 1998. – 174 с.
5. Мамчур Е.А. Фундаментальные и прикладные исследования: проблемы границ // Вызов познанию: Стратегии развития науки в современном мире. – М.: Наука, 2004. – 475 с.
6. Степин В.С. Теоретическое знание. – М.: Прогресс-Традиция, 2000. – 744 с.
7. Ржевский В.В., Семенчев В.М. Фундаментальное и прикладное в науке, их взаимосвязь и основные особенности. Вопросы философии. – 1980. – № 8. – С. 107-117.
8. Дротянко Л.Г. Фундаментальне і прикладне знання в авіакосмічних дослідженнях // Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія 36. наук. праць. – К.: НАУ, 2005. – № 1 (2) – С. 22-27.
9. Сачков Ю.В. Фундаментальные науки как стратегический ресурс развития // Вопросы философии. – 2007. – № 3. – С. 76-89.
10. Зельдович Я.Б. Социальное общечеловеческое значение фундаментальной науки // Философия, естествознание, социальное развитие / Крымский С.Б., Сачков Ю.В., Зельдович Я.Б. и др. – М.: Наука, 1989. – С. 42-49.
11. Пружинин Б.И. Ratio serviens? // Вопросы философии.– 2004. – № 12. – С. 41-55.
12. Пружинин Б.И. О пользе фундаментальности, или быть ли в России большой науке // Вопросы философии. – 1996. – № 12. – С. 133-141.

Матеріал надійшов до редакції 14.03. 2008 р.

Заглава В.Н. Фундаментальное и прикладное в науке: аксиологические аспекты.

В статье исследованы особенности фундаментальных и прикладных наук и соответствующих исследований.

На основе их аксиологического анализа определено и показано отличие между ними в разрезе мотивации деятельности и целевых установок. Тем не менее, в контексте научной рациональности, противопоставление, изоляция этих двух типов наук (исследований) есть безосновательной.

Zaglada V.N. The Fundamental and Applied Aspects of Science through Axiological Perspective.

The peculiarities of the fundamental and applied sciences and their investigations have been researched in the article.

On the basis of the axiological analysis the difference between them in the context of activity motivation and aim has been established. Nevertheless, in the context of the scientific rationality the opposition, isolation of those two science (investigation) types is groundless.